

Kursuse kokkuvõte: „Ühiskonna sooline tasakaal(utus): analüüs ja lahendusvõimalused“

---

1. Kursuse tutvustus

Kursuse **eesmärk** on anda ülevaade sellest, mida tegelikult tähendavad paljuräägitud sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused. Küsime, miks on võrdsete võimaluste teema oluline, kuidas see peegeldub ja kajastub poliitikates, strateegiates, otsustes, seadusandluses Eestis ning mujal maailmas ning kuidas kõik nimetatu mõjutab meeste ja naiste elu.

Kursusel osaleja saab põhjaliku ülevaate soolise ebavõrdsuse olemusest ja tekkemehhanismidest, analüüsivõimalustest ja lahendusviisidest erinevates eluvaldkondades. Kursusel osaleja saab ülevaate soolise võrdõiguslikkuse edendamise strateegiatest ja sellest, kuidas soolist võrdõiguslikkust on käsitletud erinevate strateegiate, regulatsioonide ja seadusandluse kontekstis. Vaatleme, mil viisil on võimalik võrdõiguslikkust mõõta ja rahvusvaheliselt võrrelda, anname ülevaate erinevate mõõtmis- ja võrdlusviiside tugevustest ja nõrkustest. Räägime sellest, mis asjad on soolõime ja soolise mõju analüüs. Arutleme, millistes valdkondades, kas üldse ja miks on need tähtsad, uurime ja harjutame praktiliste näidete varal. Tutvume ka soolise eelarvestamise põhimõtetega ning räägime sellest, kuidas sugu ristub teiste võimalike ebavõrdsuse kohtlemise alustega (nt rahvus, puue, vanus jmt). Kursuse eesmärgiks on lisaks teadmistele pakkuda üliõpilastele ka praktilisi oskuseid ja võimalust pakutud töövahendeid ise harjutuste, rühmatööde ja diskussioonide käigus katsetada.

Õpiväljund

Kursuse läbinud tudeng:

- ✓ oskab defineerida soolist ebavõrdsust ning teab selle mõju ühiskonnale;
- ✓ tunneb soolise võrdõiguslikkuse seaduslikku raamistikku Eestis;
- ✓ teab, milline on soolise ebavõrdsuse olukord Eestis, on tuttav olulisemate uuringute ja statistikaga;
- ✓ oskab leida Eesti ühiskonna sooliseks analüüsiks vajalikke andmeid ja uuringuid;
- ✓ oskab analüüsida ühiskonnaelu soo perspektiivist, oskab teha sooanalüüsi sotsiaalvaldkonna olulistest valdkondades;
- ✓ mõistab soolise ebavõrdsuse põhjuseid ja tekkemehhanisme;
- ✓ tunneb erinevaid soolise võrdõiguslikkuse strateegiaid;
- ✓ oskab tuua näiteid teiste riikide soolise võrdõiguslikkuse meetmetest;
- ✓ tunneb erinevaid soolise võrdõiguslikkuse indekseid ja oskab neid omavahel võrrelda.

Aine maht (1 EAP=26 tundi): 3 EAP

Lõpphindamine: mitteeristav (arvestatud, mittearvestatud, mitteilmunud)

Osalejate arv: 10-40

Õppeastmed: bakalaureuseõpe, magistriõpe

Sihtrühm ja/või osalemise eeltingimused: sotsioloogia, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika bakalaureuseõppekava üliõpilased, teised sotsiaalteaduste erialade üliõpilased

Õppetöö vormid ja mahud tundides: loengud: 24 seminarid: 4 iseseisev töö: 50

Veebipõhine õpe: osaliselt

Õppejõud: kursus oli jagatud 12-ks asuuremaks alateemaks, mida viisid läbi sotsiaalpoliitika ja sotsiaaltöö spetsialistid ja eksperdid: Helen Biin, Kadri Soo, Marianne Meieorg, Kadi Viik, Marre Karu.

2. Kursuse ülesehitus

Loeng (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Sissejuhatus; Sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused - mis ja milleks? - Ülevaade kursusest. - Ootuste küsimustik. - Soolise võrdõiguslikkuse erinevad kontseptsioonid. - Kas ja miks sooline võrdõiguslikkus on vajalik? - Soolise võrdõiguslikkuse eesmärk.
Seminar (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused - mis ja milleks? II - Soolise võrdõiguslikkuse teoreetilised raamistikud. - Soolise võrdõiguslikkuse edendamise strateegiad.
Loeng (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Soolise taskaalu(tuse) mõõtmine. - Erinevad soolise võrdõiguslikkuse võrdleva mõõtmise viisid, indeksid (EIGE, WEF jt) - Indeksite kasutusala. - Indeksite piirangud ja probleemid. - Olulisemad rahvusvahelised võrdlusuuringud.
Loeng (Marianne Meiorg)	<ul style="list-style-type: none"> - Sooline võrdõiguslikkus strateegiates, regulatsioonides ja seadusandluses . - Sooline võrdõiguslikkus/võrdsed võimalused Eesti seadusandluses. - Sooline võrdõiguslikkus/võrdsed võimalused EL seadusandluses ja regulatsioonides. - Sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused Rahvusvahelistes konventsioonides, kokkulepetes.
Loeng (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Soolõime. - Mis on soolõime? - Milleks on soolõime vajalik? - Soolõime strateegiad ja meetodid. - Soolõime kogemused Põhjamaade näitel.
Loeng (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Soolise mõju hindamine I. - Mis on soolise mõju hindamine? - Miks hinnata soolist mõju? - Soolise mõju hindamise regulatsioon Eestis ja Euroopa Liidus. - Soolise mõju hindamise eeldused. - Soolise mõju hindamise meetodika. - Praktilised näited Eestist ja mujalt.
Loeng (Kadi Viik)	<ul style="list-style-type: none"> - Sooline eelarvestamine. - Mis on sooline eelarvestamine? - Kas ja miks on sooline eelarvestamine vajalik? - Soolise eelarvestamise põhimõtted? - Soolise eelarvestamise head praktikad.
Loeng (Marre Karu)	<ul style="list-style-type: none"> - Sooline tasakaal tööelus. - Kuidas ja miks erineb meeste ja naiste osalemine tööelus, nende töötee, karjäärivõimalused ja osalemine ettevõtluses? - Töö-ja pereelu ühitamine. - Sooline segregatsioon tööturul, selle seos haridusvalikutega. - soolised erinevused töötingimustes, tööelukvaliteedis - palgalõhe, tööaeg, oskuste arendamine, tööohutus. - Soolise tasakaalu edendamise võimalused töövaldkonnas. Eesti lahendused ja teiste riikide näited.
Loeng (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Sooline tasakaal hariduses ja teaduses. - Sooline tasakaal hariduse erinevatel tasanditel (sh õppurid ja õpetajad). - Peamised sooga seotud probleemid hariduse erinevatel tasanditel. - Miks on vajalik soolist tasakaalu ja sootundlikkust hariduses edendada? - Soolise tasakaalu parandamine hariduses. Eesti lahendused ja teiste riikide näited.
Loeng (Kadri Soo)	<ul style="list-style-type: none"> - Sooline tasakaal tervisevaldkonnas. - Meditsiinilised, sotsiaalsuhholoogilised, sotsiaalsed tervisekäsitlused ja nende seos sooga? - Milline on sooline ebavõrdsus tervises? Kuidas selgitada soolisi erinevusi tervises? - Sootundlikud teemad tervisevaldkonnas (nt reproduktiivtervis). - Tervisekäitumine ja rahvatervis. - Sootundlik tervishoiusüsteem ja -meetmed. Eesti lahendused ja teiste riikide näited.
Loeng (Helen Biin)	<ul style="list-style-type: none"> - Võim jaugu. - Poliitiline võim:<ul style="list-style-type: none"> - naiste-meeste erinev esindatus; - vertikaalne ja horisontaalne segregatsioon; - ligipääs poliitilisele võimule, tegurid.

-
- Majanduslik võim:
    - naised äris börsifirmades;
    - horisontaalne ja vertikaalne segregatsioon.
  - Sotsiaalne võim.
  - Kuidas suurendada naiste ligipääsu võimule? Eesti lahendused ja teiste riikide näited.

Loeng (Marre Karu)

- Ressursside jagunemise soospekt.
- Kuidas mõõta erinevat tüüpi vaesust?
- Naiste ja meeste vaesuse põhjused ja tagajärjed ühiskonnale.
- Millised inimrühmad kogevad Eestis kõige enam vaesust? Soo ja rahvuse, vanuse, perekonnatüübi koosmõju.
- Millised tegurid süvendavad vaesust (poliitilise võimu puudumine, ebavõrdne juurdepääs inimõigustele, tööturule, informatsioonile, sotsiaalsetele teenustele, infrastruktuurile ja loodusvaradele)?
- Kuidas leevendada soospetsiifilist vaesust? Eesti lahendused ja teiste riikide näited.

Loeng (Kadri Soo)

- Soospekt sotsiaaltöös.
- Kuidas väljendub soospekt sotsiaaltöös.
- Sotsiaaltöötaja ja klient.
- Sotsiaaltöö erinevad valdkonnad (nt. eakate hoolekanne, lastekaitse) ja soospekt.

Seminar (Helen Biin)

- Kursuse kokkuvõte.
- Lõputööde tagasiside.
- Arutleme kursusel toimunu üle.
- Tagasiside küsimustik.

3. Kursuse sisu

3.1. Sooline võrdõiguslikkus ja võrdsed võimalused – mis ja milleks? I ja II

Loengud I ja II on sissejuhatavaks osaks tervesse kursusesse, käsitledes põhimõisteid materjali paremaks mõistmiseks. Juttu tuleb nii soolise võrdõiguslikkuse laiemast kui ka kitsamast tähendusest, seda näiteks just juriidilises määratluses. Loeng heidab pilke diskrimineerimisele ning kus ja milles see võib väljenduda. Eelnevat silmas pidades sõnastatakse ka soolise võrdõiguslikkuse eesmärgid. Loengu II osa annab ülevaate soolise võrdõiguslikkuse minevikust, olevikust kui ka tuleviku strateegiatest. Käsitletakse probleemi aktuaalsust, kui majandusliku ja sotsiaalse heaolu vältimatu eeltingimusena, mis iseenesest ei lahene mingil viisil.

Toetav kirjandus jm materjal:

- Killermann, S. (2013). *The Social Justice Advocate's Handbook: A Guide to Gender*. Austin: Impetus Books. Ptk. "Defining Social Justice", lk 8-11
- Marling, R. (2011). *Sissejuhatus soouuringutesse*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus. Ptk. "Soolise võrdõiguslikkuse põhimõisted", lk 288-291
- Film: Jean Kilbourne "Killing Us Softly 4"

3.2. Soolise taskaalu(tuse) mõõtmine

Soolise ebavõrdsuse mõõtmiseks on mitmeid meetodeid. Kuna tegu pole lihtsalt mõõdetava nähtusega, on vajalik tunda erinevaid uurimis- ja analüüsimismeetodeid. Esmapilgul keerukad ja kirevad soolist võrdõiguslikkust mõõtvad indeksid ja nende metoodika arutatakse üksiklaabid. Aurutlusele tulevad tuntumad indeksid: EIGE – *European Institute of Gender Equality* (Gender Equality Index), WEF – *World Economic Forum* (Global Gender Gap Report) ja UNDP – *United Nations Development Programme*. Lisaks antakse ülevaate erinevate suuremate rahvusvaheliste organisatsioonide nagu näiteks OECD või Euroopa Komisjoni läbiviidud uuringutest ja nende lõpptulemustest/statistikast.

3.3. Sooline võrdõiguslikkus strateegiates, regulatsioonides ja seadusandluses

Marianne Meior, Eesti Inimõiguste Keskuse võrdse kohtlemise programmi juht, selgitab inimõigustest, täpsemalt diskrimineerimise keelust. Kõige keskmeks, nagu alati, on põhiseadus. Eestis kehtib üldine võrdsusõigus (§12), seega kõik on seaduse ees võrdsed, kedagi ei tohi diskrimineerida. Oma roll on ka eriseadustel, mida kohaldatakse põhiseadusliku (üldise) võrdusõiguse asemel. Selle alla kuulub näiteks soolise võrdõiguslikkuse seadus aastast 2004, millega keelatakse nii otsene kui kaudne diskrimineerimine. Unustada ei tohi samas ka erandeid soolisele eristamisele. Pikemalt tuleb juttu ühest praktilisemaist teemast, ehk mida teha ja kuhu pöörduda oma või kellegi teise õiguste kaitseks.

Toetav kirjandus:

- Naised & Mehed. Võrdsed õigused, võrdne vastutus. Ülevaade soolise võrdõiguslikkuse seadusest (Mari-Liis Sepper). Sotsiaalministeerium, 2010
- Soolise võrdõiguslikkuse seadus. Kommenteeritud väljaanne. (Kristiina Albi, Janek Laidvee, Ülle-Marike Papp, Mari-Liis Sepper). Sotsiaalministeerium, 2010

3.4. Soolõime

Kuigi Eesti Õigekeelsussõnastik sellist mõistet seletada ei aita, on see siiski täiesti defineeritav: soolõime on soolise võrdõiguslikkuse saavutamise eesmärgi integreerimine kõikidesse poliitikatesse, programmidesse ja meetmetesse. Loeng annab ülevaate idee formuleerimisest juba 1985. aastal kuni selle strateegia selge sõnastamiseni 1995. aastal. Kuna soolõimimise strateegia eduka rakendamise võimalikud kitsaskohad või takistused tulenevad senisele kogemusele toetudes suuresti sellest, et sageli ei mõisteta päris täpselt, mida soolõime täpselt tähendama peaks ning kuidas saab või peab seda strateegiat rakendama, on tähtis käesolev strateegia/idee nii endale kui laiemale ühiskonnale lahti mõtestada.

Toetav kirjandus:

- Daly, M.E. (2005). Gender Mainstreaming in Theory and Practice. *Social Politics: International Studies in Gender, State and Society*, 12 (3), lk 433-450

3.5. Soolise mõju hindamine

Soolise mõju hindamise loeng keskendub protsessile, mille abil kogutakse tõendusmaterjali poliitikalavalkute eeliste ja puuduste kohta, hinnates nende potentsiaalseid tagajärgi. Pidades silmas just Eestit, võib enim tähelepanu vajada just naiste ja meeste olukord ühiskonnas ja sugudevahelised suhted. Kuigi tähelepanu vajavad kindlasti ka teised valdkonnad (majandus, regionaalareng jne), tagab ja aitab soolise võrdõiguslikkuse hindamine nii mineviku vigade nägemisel kui ka tulevikus vigade vältimisel. Täpselt, nagu oli ka soolise ebavõrdsuse hindamiseks erinevad meetodid, on ka soolise mõju hindamiseks omad meetodid, mis aitavad vastata kahele küsimusele: 1) Kas meede/poliitika mõjutab inimeste elu ja igapäevategevusi? 2) Kas selles valdkonnas on meeste ja naiste vahel olulisi erinevuseid?

3.6. Sooline eelarvestamine

Kadi Viik, Eesti Inimõiguste Keskuse võrdse kohtlemise ekspert, tutvustab soolise eelarvestamine rolli kui üht osa soolõime strateegiast. Sooline eelarvestamine tähendab soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte lõimimist eelarvestamise protsessi. Juttu tuleb nii eelarvestamise lähtepunktidest kui ka selle vajalikkusest - ebavõrdsus on kulukas!

Toetav kirjandus:

- Quinn, S. (2011). Riigieelarve naistele ja meestele - vajaduspõhine eelarvestamine avalikus sektoris. Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Eesti Vabariigi Sotsiaalministeerium.

3.7. Sooline tasakaal tööelus

Loeng annab hea ülevaate Eesti tööturul toimuvast, mida aitab illustreerida põhjalik statistika. Marre Karu (PhD), Praxise töö- ja sotsiaalpoliitika analüütik, tutvustab Eesti ühiskonda mõjutavaid teemasid nagu mitteaktiivsete roll, töö- ja pereelu ühitamine, lapsehoolduspuhkus ja palgalõhe. Viimase teemaga juhitakse tähelepanu sellele, et sooline palgalõhe ei näita seda, kui palju erinevad meeste ja naiste palgad samaväärsel või samal tööol. Tegu on indikaatoriga, mis näitab pigem naiste positsiooni tööturul kui otsest diskrimineerimist. Selliste väärarusaamade selgitamine on meie ühiskonnas, kus mõiste *palgalõhe* on vägagi uus nähtus, ülimalt tähtis vältimaks erinevaid arusaamatusi ja möödarääkimisi ühiskonnas.

3.8. Sooline tasakaal hariduses ja teaduses

Loeng avab hariduse teemat laiemalt ning kooli kui institutsioonist kitsamalt sealjuures, kuidas need mängivad soolise võrdõiguslikkuse edendamisel olulist rolli. Haridussektoril on väga suur potentsiaal mõjutada meeste ja naiste võrdseid võimalusi ja soolise võrdõiguslikkuse kui põhiväärtuse aktsepteerimist. Küsimuse all on nii meesõpetajate roll, stereotüübid poiste ja tüdrukute eelistuste kohta kui ka kutsekoolidega seonduvad mured. Et neid kõiki probleemkohti lahendada, on vaja soolise võrdõiguslikkusega teadmiste tõstmist, oskusi ja vahendeid nende probleemidega tegelemiseks ja üldist soolõime strateegiat haridusvallas.

Toetav kirjandus:

- Peatükk III „TOWARDS A STRATEGY FOR GENDER MAINSTREAMING IN SCHOOLS“, lk 50- 89 aruandes „Promoting Gender Mainstreaming in Schools“ (Euroopa Nõukogu Inimõiguste Direktooraat, 2004) http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/equality/03themes/gender-mainstreaming/EG-S-GS%282004%29RAPFIN_en.pdf

3.9. Sooline tasakaal tervisevaldkonnas

Kadri Soo, Tartu Ülikooli soouuringute lektor, räägib, mida sooline ebavõrdsus tervises tähendab. Kas meeste ja naiste terviseerinevus on välditavad või muudetavad mõistlike vahenditega. Kuigi võimalused meestel ja naistel arsti juurde minna on samad, on siiski suuri erinevusi soolises tasakaalus. Enim tuleb see välja oodatavas elueas. Mõjutajaid on palju, nii vananenud arusaamad mehe rollist kui ka sotsiaalsete võrgustike tasemest. Traditsioonilised soorollid stereotüübid sobivad meie praegust ühiskonda ja tervisega seonduvaid dilemmasid hästi seletama: noormeestel joomine ja suitsetamine kui märk mehelikkusest; meestel arsti poole pöördumisega viivitamine ja tervise üle kaebamine kui mittemehelikkuse ilming. Samas aga on eesmärk suurendada tervena elatud aastate arvu, et inimelud asjata raisku ei läheks. Naistel on haige olemine, arsti juurde minemine vähem soorolliga vastolus.

Toetav kirjandus:

- Schalkwyk, J., Woroniuk, G., Thomas, H. (1997). Handbook for Mainstreaming A Gender Perspective in the Health Sector. Stockholm, Sida, Swedish International Development Cooperation Agency.
- Sen, G., Östlin, P., George, A. (2007). Unequal, Unfair, Ineffective and Inefficient. Gender Inequity in Health: Why it exists and how we can change it. WHO Commission on Social Determinants of Health.
- Payne, S. (2009). How can gender equity be addressed through health systems? Policy Brief 12. World Health Organization.
- Mackenbach, J., Bakker, M. (2002). *Reducing Inequalities in Health: A European Perspective*. London, New York, Routledge.
- Pehk, L. Strateegia „Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020“ analüüs soolisest aspektist.
- Lai, T. (2010). Soolised terviseerinevused Eestis. Teel tasakaalustatud ühiskonda. Mehed ja naised Eestis II. (77-96). Tallinn: Sotsiaalministeerium.

3.10. Võim ja sugu

Loeng vaatleb otseselt soorollide ja poliitika vahekorda. Piik heidetakse naiste õigustele minevikus kuni tänase päevani, mil ebavõrdsus pole kuhugi kadunud - ja seda just naiste kahjuks.

Toetav kirjandus:

- Dahlerup, D. (2005). Increasing Women's Political Representation: New Trends in Gender Quotas
- Rwanda: Women Hold Up Half the Parliament
- Argentina: A New Look at the Challenges of Women's Participation in the Legislature
- Reserved Seats in South Asia: A Regional Perspective

3.11. Ressursside jagunemise soospektist

Loengu põhimärksõnaks võib pidada vaesust. Vaesust on mitut liiki ning tähtis on neid osata ka eristada, kuna alati pole näiteks tegemist äärmusliku olukorraga. Ning täpselt samuti võib erineda erinevates ühiskondades vaesuse definitsioon, mis muudab olukorda veelgi keerukamaks. Soolist erinevust vaesus võivad mõjutada aga mitmed faktorid: individuaal-psühholoogilised, leibkondlikud, sotsiaalsed või sotsiaalpoliitilised. Loeng annab ka lühikese ülevaate, kuidas seda kõike vältida, kuigi kiireid lahendusi oodata on ennatlik. Tegemist on laiahaardelise riikliku probleemiga.

Toetav kirjandus:

- Karu, M. (2010). Vaesus kui soolistunud nähtus. Teel tasakaalustatud ühiskonda. Mehed ja naised Eestis II. (53-65). Tallinn: Sotsiaalministeerium.
- Kutsar, D. (Toim.) (2010). Vaesus Eestis. Statistikaamet.
- Noored ja sotsiaalne kaasatus. Noorteseire aastaraamat 2012. (2013). SA Poliitikauuringute Keskus Praxis.
http://www.noorteseire.ee/system/resources/BAhbBlSHOGZmljAyMDEzLzA1LzE3LzEyXzI4XzQ1XzUyNF9BYXN0YXJhYW1hdDIwMTIucGRm/12_28_45_524_Aastaraamat2012.pdf

3.12. Soospekt sotsiaaltöös

Kadri Soo tutvustab sotsiaaltöö seotust traditsiooniliste stereotüüpidega. Sotsiaaltööd peetakse traditsiooniliselt naiste professioniks, sest sisaldab hoolitsemise funktsiooni, mida seostatakse naise, ema rolliga, naise olemusega. Loeng pakub välja ideid meeste rolli suurendamiseks sotsiaaltöös: Mehi oleks rohkem vaja, et kindlustada poistele ja noortele meestele võimalus suhelda meessoost sotsiaaltöötajaga kui mehe rolli eeskujuga. Arvatakse, et meestöötajad pakuvad positiivset eeskuju ja võimalust samastuda puuduva isa või teiste meeste negatiivse mõju korral. - Kuid ka selline idee võib sattuda kriitika alla, mis näitab käesoleva teema keerukust. Head lahendust on raske leida.

Toetav kirjandus:

- Lazzari, M. M., Colarossi L., Collins K. S. (2009). Feminists in Social Work Where Have All the Leaders Gone? *Journal of Women and Social Work*. 24(4). 348-359.

4. Iseseisev töö

4.1. Iseseisev töö nr 1 "Sooline tasakaal(utus) minu ümber"

Vali üks päev ja loe "sooprillidega" vähemalt kolme selle päeva päevalehte, (nii üleriigilise- kui kohaliku levikuga, võivad olla nii paber- kui elektroonilised väljaanded). Kuidas kujutatakse mehi ja naisi? Mis valdkondades rõhutatakse inimeste sugu, millistel puhkudel jäetakse see tähelepanuta? Keda ja kuidas kujutatakse piltide ning illustratsioonidel? Jätka sarnaste küsimuste esitamist. Pane analüüsi tulemused kirja. Maht: 500-600 sõna.

4.2. Iseseisev töö nr 2 "Soolise tasakaalu mõõtmine"

1. Vali üks valdkond ja kolm riiki. Kasuta erinevaid rahvusvahelisi uuringuid ja soolise võrdõiguslikkuse

indekseid ning võrdle valitud riikide tulemusi. Püüa leitud erinevuseid (nii riikide vahel kui erinevate uuringute/indeksite tulemuste vahel) selgitada. Maht: 500-600 sõna.

2. Vali ühe kaasüliõpilase analüüs ning kirjuta sellele lühike retsensioon. Maht: 100-150 sõna.

4.3. Iseseisev töö nr 3 "Poliitikameetme või seadusandluse soolise mõju hindamine"

1. Vali üks juba olemasolev või kavandatav poliitikameede (nt vanemahüvitis, tövõimetusreform, töölepinguseadus vms), vali 1-3 aspekti (peatükki seadusandluse puhul), millele soovid keskenduda. Teosta soolise mõju analüüs, kasutades nii olemasolevat statistikat, enda varasemaid teadmisi kui ka nn kaint mõistust. Maht: 500-600 sõna.

2. Vali ühe kaasüliõpilase analüüs ning kirjuta sellele lühike retsensioon. Maht: 100-150 sõna.

4.4. Iseseisev töö nr 4 "Kursuse lõputöö: kriitiline analüüs ühe valdkonna probleemidest"

Vali üks valdkondlik probleem ja analüüsi seda kriitiliselt kasutades teemaga seotud uuringuid, statistikat, olemasolevaid seaduseid ja meetmeid. Kirjelda probleemi olemust Eestis ja anna ülevaade olemasolevatest meetmetest. Tee ettepanekuid, milliseid samme oleks valdkonna soolise tasakaalu edendamiseks vajalik teha – näiteks milliseid soolistatud andmeid vaja koguda, milliseid mujal tõhusaks osutunud strateegiaid või meetmeid rakendada jne.

Maht: 3000-3500 sõna.